

שמות (2)

הצדיקים נמשלו לכוכבים

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם (א, א)

אע"פ שמנאן בחייהן בשמותם חזר ומנאן במיתתן, להודיע חבתן, שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם (רש"י).

מדוע נמשלו הצדיקים לכוכבים דווקא? מפרש ה"צרוור המור": כשם שהכוכבים אינם מתבטלים ביום, אלא שאין באפשרות בני אדם לראותם אף שהם קיימים במקומם, כך גם הצדיקים לאחר מיתתם קרויים חיים ונשמתם נגוזה וצרוורה בצרוור החיים תחת כסא הכבוד, אלא שלמראה בני אדם אין הם נראים. זאת ועוד, דימויים הצדיקים לכוכבים מרמז על עיקר שלימות הצדיק, שדווקא במיתתו הנמשלת ללילה, אז ניכר אורו, כשם שהכוכבים מאירים יותר בלילה, אבל ביום, בחייהם, בעולם הזה, אין אורם ניכר ביותר.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וַיְהִי כֹל נִפְשׁ יִצְאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נֶפֶשׁ וַיֹּסֶף הָהָא בְּמִצְרַיִם (א, ה)

צ"ב מה השייכות בין מנין צאצאי יעקב לענין זה שיוסף היה במצרים, ומדוע נסמכו זה לזה. ונראה ליישב על פי מה שכתוב במדרש, מפני מה האריך יצחק שנותיו יותר מאברהם, ואברהם יותר מיעקב, משום שארץ ישראל נקראת ארץ החיים ומאריכים בה חיים יותר משאר הארצות, לכן יצחק שלא יצא מארץ ישראל האריך ימים הרבה אפילו יותר מאברהם, ואברהם שהיה בארץ ישראל יותר מיעקב האריך ימים יותר ממנו. ולפי זה מבואר היטב הטעם שסמך הכתוב מנין בני יעקב הבאים מצרימה לענין זה שיוסף היה במצרים, כיון שכתוב (בראשית נ, כו) "וימות יוסף בן מאה ועשר שנים", וקשה מפני מה האריכו אחי יוסף חיהם יותר מיוסף, לכך נאמר "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם וְכוּ' וַיֹּסֶף הָהָא בְּמִצְרַיִם", היינו דכיון שיוסף רוב שנותיו היה במצרים לכך מת קודם, אבל שאר האחים שהיו בארץ ישראל ורק בסוף חיהם ירדו למצרים לכן האריכו ימים יותר מיוסף.

המאור שכתורה בשם "רבי יהושע ממזריטש"

דרכי הלחימה ביצר הַבָּה נִתְחַפְּמָה לוֹ (א, י)

נאמר בפסוק "מאיבי תחכמני", צריך ללמוד מן היצר את דרך מלחמתו ולבוא אליו גם בהתחכמויות "הַבָּה נִתְחַפְּמָה לוֹ", ובדרך זו ודאי ננצחו, איזו התחכמויות? רמזה לנו התורה (בפרשת בראשית), במלחמת האדם עם

הנחש "ואתה תשופנו עקב", וכתב בספר "אך פרי תבואה", "עקב" ר"ת: קדש עצמך במותך לך בזה תנצל ולא תגיע לאיסור. משל למה הדבר דומה: לאריה מלך החיות שנדף לו ריח לא נעים מפיו, וצוה שיבואו עליו כל החיות ויאמרו לו אם אכן יש לו ריח רע או לא, הראשון שבא מי היה השה, התמים, שם את חוטמו בפיו של האריה והריח, לאחר מכן אמר, כבוד המלך את האמת אומר לך, שיש ריח רע מאד בפוך, האריה נהם בחרי אף עז פנים! כה תאמר למלך החיות וקרע אותו לגורים, וכן עשה עם שאר החיות, בסוף ניגש השועל, פיקח זה ידע שכל מה שיאמר לא יהיה טוב, ע"כ השיב אדוני המלך מצונן אני וחוטמי אטום ואין לי חוש ריח, תשובה זאת הצילתו משיני האריה. אם האדם יוצר קשר עם העולם הזה אף במעט, כבר נלכד ברשתו של היצה"ר, על כן יש לאדם להשיב ליצר, אטום אני בחוטמי ואיני יכול להריח כלל מהעולם ואז ינצל...

אוצרות התורה בשם "פרדס יוסף" פ' קדושים

רק אם כואבים, רואים!

וַיְהִי בַיָּמִים הֵהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיִּצְאֵ אֶל אֶחָיו וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאֶחָיו (ב, יא)

מה המשמעות של "וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם"? רש"י באר: נתן עיניו וליבו להיות מצר עליהם. מיד אחר כך כתוב: "וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאֶחָיו". נראה לי כי אחד קשור בשני, "וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם" הדוק עם "וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה וְכוּ'", כי כיון שמושה רבינו נתן את עיניו לראות, ואת ליבו להרגיש את הצער של אחרים, להיות מיצר עליהם, לכן ראה "וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי" כלומר: לולי הרגשות אלו, לא היה מבחין כלל שאיש מצרי מכה איש עברי. למה הוא זכה מחמת כך? מבואר בחז"ל, שבעקבות ה"וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם" זכה להתגלות השכינה בסנה "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה", זו זכותו ושכרו לעולם ועד.

יחי ראובן

לכשאפנה, אשנה

שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רִגְלֶיךָ כִּי הִמְקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קִדְשׁ הוּא (ג, ה)

יש ואדם נמצא בעת צרה ומצוקה, שעה שלא קל לו לעבוד את בוראו, אז הוא פוטר את עצמו משמירת תורה ומצוות, או מדקדוקה של הלכה, וטענה בפיו: לכשאפנה אשנה. ובאמת טעות היא זו, שכן רצון ה' כי יעבוד אותו האדם במצבו שלו ובשכלו שלו, כמות שהוא כעת. בכל זמן ומצב יכול האדם להתקרב לעבודת בוראו. כל

הלכה: מה מברכים על בטנים המצופים בסוכר?

שאלה: בשוק נמצא למכירה בטנים המצופים בשכבת סוכר. מה היא ברכתם בורא פרי האדמה או שהכל נהיה בדברו?

תשובה: בשולחן ערוך (או"ח ס' רב סי"ג, י"ד), מבואר שאגוז שמבשלים בדבש מברך עליו שהכל, וטעמו משום שאינו ראוי לאכילה לפני הטיגון, אבל פרי גמור מברכים עליו הברכה הראויה. ואם כן גם בענינו, הבטנים הם העיקר והציפוי בטל להם, ומברכים עליו בורא פרי האדמה. וכל זה הוא דווקא אם העיקר הם הבטנים, אולם אם העיקר הוא הציפוי וכוונתו לציפוי הסוכר או השוקולד ברכתו שהכל, משום שהבטנים טפלים לסוכר או לשוקולד.

עלינו לשבח ח"ב תשובה קי"ב

פתגם: קוה לטוב ביותר, אך התכוונן לגרוע ביותר

ספר "שמחלה"

חקירה: ברכת הנהנין

מצווה להודות לפני שנהנה מהמאכל, או הברכה מתירה את איסור מעילה. (חקירות ברכות דף נו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: צורת אות

שאלה נשאלה לפני ה"נודע ביהודה": יהודים מצאו ספר תורה, האם מותר לקרות בו, או שמא חל עליו דין של ספר תורה שנמצא ביד גוי? השיב על כך ה"נודע ביהודה" תשובה קצרה בתכלית הקיצור: מנהג ישראל תורה היא. לא ירדו השואלים לסוף כוונתו והדבר היה כחידה בעיניהם. הסביר להם הגאון ואמר: מנהג ישראל הוא, כידוע, שיהודים קונים להם אותיות בהתחלה ובסיום של כתיבת ספר תורה, וכותבים אותן בעצמם. אותיות אלה ניתן להכיר בהן בנקל, שאינן כתב ידו של סופר מנוסה. ובכן, צאו וראו בספר שמצאתם אם יש בו "מנהג ישראל". כי אז הרי "תורה היא" ומותר לקרות בה...

ספר "חד וחלק" חלק ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, דניאל בן רחל.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr

שעליו לעשות הוא לראות שלא יהיה דבר חוצץ בינו ובין הקב"ה. זהו שאמר "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רְגְלֶיךָ", זקוק אתה להסיר את המחיצה המבדלת בינך ובין המקום אשר אתה עומד עליו, מקום קדוש, שכן "פִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא", בכל זמן ומקום הרי הוא אדמת קודש, אלא שיש להשיל את הנעליים מן הרגליים.

חידוש החפץ חיים על התורה

ואם לא סר

וַיֵּרָא ה' פִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹדִים וכו' (ג, ד)

מה היה קורה אילו משה לא היה סר לראות? אומר רבי משה סולוביצ'יק זצ"ל בספר "האיש משה": אלולא "סר לראות", הקב"ה לא היה מדבר אתו. ויש בדברים הללו מוסר השכל ועצום, כי פעמים רבות הקב"ה פונה אל האדם בצורות שונות, פעם כשנוטה אליו חסד ופעם כשמעניש אותו, יש והפניה עקיפה, דרך ארוע שארע לחבר או לבן משפחה, ויש שהפניה ישירה אל האדם עצמו. אולם הצד השווה שבכולם הוא, שהקב"ה פונה אליך, ועליך לראות ולשים לב לדבר, עליך לסור ולראות מה קורה, מה רבונו של עולם רוצה ממני במעשה הזה. ואם תזכה ותנצל את ההזדמנות, תרויח את הרוח הרוחני שהזדמן לך, ואם ח"ו לא תשים לב, תפסיד את ההזדמנות להרויח רוחים רוחניים, ומי יודע אם תהיה לך הזדמנות נוספת.

ומתוך האור

ארץ ישראל נמשלה לחלב ולדבש למה?

אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ (ג, ח)

מפני מה נשתבחה ארץ ישראל בחלב ודבש (תמרים) דוקא, ולא במשקה אחר, או ביין ושמן שהם משבעת המינים. תכונה מיוחדת בחלב ודבש, ששניהם באים מדבר האסור באכילה, ובכל זאת מותרים הם עצמם באכילה. החלב עיקרו מדם, וכמו שאמרו חז"ל כי "דם נעכר ונעשה חלב" (נדה ט), כלומר, משקה הדם, אשר הוא אסור באכילה, נהפך לחלב, המותר באכילה. כזאת (רמז) אמרו גם על הדבש אשר בא מן הדבורים, בעל חי טמא, ולמרות ההלכה הנקוטה בידינו, כי כל היוצא מן הטמא, טמא, הרי התירה התורה את הדבש (בכורות ו-ח): כמו מעלת המשקים הללו, אף ארץ הקודש, בכוחה להעלות את האדם, ובסגולת קדושתה לעורר לתשובה, להתקרבות להקב"ה ולהתנקות מן החטא. אף הארץ מוציאה מן הטמא טהור, ומשום כך נשתבחה כזבת "חלה ודבש" הדומים לה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם "תורת אור"